

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 12. června 2023
č. j. MSP-706/2022-ODKA-SPZ/2
Počet listů: 3
Přílohy: 1

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. R. Š. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- trestní spis Okresního soudu v Kolíně sp. zn. 3 T 165/2021

Podle § 266 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněného Mgr. R. Š.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku Okresního soudu v Kolíně ze dne 9. 2. 2022, č. j. 3 T 165/2021-252.

Napadené rozhodnutí

- 1 Rozsudkem Okresního soudu v Kolíně ze dne 9. 2. 2022, č. j. 3 T 165/2021-252 byl Mgr. R. Š. uznán vinným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, za což byl odsouzen podle § 209 odst. 4, § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2, 3 trestního zákoníku k peněžitému trestu ve výši 36.500 Kč, skládajícího se ze 365 denních sazeb po 100 Kč.
- 2 Předmětného jednání se obviněný dopustil tím, že (zkráceně):

dne 23. 4. 2020 a dále dne 11. 5. 2020 na Finančním úřadu pro Středočeský kraj, Územním pracovišti Kolín, jménem subjektu K. K., požádal bez vědomí jmenovaného, prostřednictvím formuláře „Žádost o poskytnutí kompenzačního bonusu“ o poskytnutí kompenzačního bonusu v souvislosti s krizovým opatřením souvisejícím s výskytem koronaviru SARS CoV-2, kdy na základě podaných žádostí byl bonus v prvním případě ve výši 25.000 Kč a v druhém případě ve výši 19.500 Kč, ze strany Finančního úřadu vyplacen na bankovní účet č. 283127270/0300, vedený na jméno K. K., kdy si z předmětného účtu dne 22. 5. 2020 Mgr. R. Š. převedl na svůj účet částku ve výši 32.000 Kč, kdy tímto jednáním způsobil škodu poškozené České republice, zastoupené Finančním úřadem pro Středočeský kraj, v celkové výši 44.500 Kč,

a tohoto jednání se dopustil v době nouzového stavu vyhlášeného v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, usnesením Vlády České republiky ze dne 12. 3. 2020 č. 194, o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2) na území České republiky na dobu od 14.00 hodin dne 12. 3. 2020 na dobu 30 dnů, které bylo vyhlášeno pod č. 69/2020 Sb., přičemž podle čl. 6 odst. 2 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, byl tento nouzový stav prodloužen do 30. 4. 2020, a to na základě souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky uděleného jejím usnesením ze dne 7. 4. 2020, č. 1012, usnesením Vlády České republiky ze dne 9. 4. 2020 č. 396, o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2, které bylo vyhlášeno pod č. 156/2020 Sb., a dále byl tento nouzový stav podle čl. 6 odst. 2 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, prodloužen do 17. 5. 2020, a to na základě souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky uděleného jejím usnesením ze dne 28. 4. 2020, č. 1105, usnesením Vlády České republiky ze dne 30. 4. 2020 č. 485, o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2, které bylo vyhlášeno pod č. 219/2020 Sb., takto jednal za situace, kdy byl na celém území České republiky prokázán výskyt vysoce nakažlivého koronaviru SARS CoV-2, způsobující onemocnění COVID-19, v důsledku nastalé epidemie viru SARS CoV-2 je tak ve značném rozsahu a vážně ohroženo nejenom zdraví obyvatel, ale i jejich život.

- 3 Napadený rozsudek nabyl právní moci dne 27. 4. 2022

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 4 Podle § 209 odst. 1, 4 písm. c) trestního zákoníku platí, že zločinu podvodu se dopustí ten, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, přičemž spáchá takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek.
- 5 Podle § 240 odst. 1 trestního zákoníku platí, že přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby se dopustí ten, kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb.
- 6 Podle § 1 zákona č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS Cov-2 (dále jen „zákon č. 159/2020 Sb.“), tento zákon upravuje daňový bonus na kompenzaci některých hospodářských následků

souvisejících s ohrožením zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 nebo s krizovými opatřeními přijatými z důvodu tohoto ohrožení a zvláštní opatření zmírňující dopady tohoto zákona do rozpočtů obcí včetně hlavního města Prahy.

- 7 Podle § 2 odst. 1 zákona č. 159/2020 Sb. platí, že subjektem kompenzačního bonusu je osoba samostatně výdělečně činná podle zákona upravujícího důchodové pojištění. Subjektem kompenzačního bonusu je dále podle tohoto zákona rovněž fyzická osoba, která je společníkem společnosti s ručením omezeným založené za účelem dosažení zisku (§ 2a), dále pak osoba, která vykonávala v rozhodném období práci na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr a v důsledku toho byla alespoň 4 kalendářní měsíce účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec a současně nevykonávala jinou činnost, v jejímž důsledku by byla účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec, či osoba která vedle výkonu práce na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr nevykonává jinou činnost, v jejímž důsledku je účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec, s výjimkou činnosti, u níž vzniká účast na nemocenském pojištění pouze z důvodů uvedených v § 5 písm. a) bodech 12 a 13 zákona o nemocenském pojištění (§ 2aa).
- 8 Podle § 6 odst. 1, odst. 2, odst. 3 zákona č. 159/2020 Sb. platí, že kompenzační bonus se spravuje jako daň podle daňového řádu, kompenzační bonus je vratkou daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, správcem kompenzačního bonusu je finanční úřad místně příslušný ke správě daně z příjmů daňového subjektu, který podal žádost o kompenzační bonus.

Posouzení předmětné věci

- 9 Podle rozsudku Okresního soudu v Kolíně ze dne 9. 2. 2022, č. j. 3 T 165/2021-252, měl tedy obviněný Mgr. R. Š. svým jednáním naplnit znaky skutkové podstaty zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. c) trestního zákoníku tím, že bez vědomí a jménem osoby samostatně výdělečně činné, Karla Kocurka, podal u příslušného finančního úřadu postupně dvě žádosti o vyplacení kompenzačního bonusu podle zákona č. 159/2020 Sb., přičemž tyto bonusy mu byly následně finančním úřadem vyplaceny. Svým podvodným jednáním měl tedy příslušný finanční úřad uvést v omyl a České republice, zastoupené tímto finančním úřadem způsobit škodu v celkové výši 44.500 Kč.
- 10 Pro správné právní posouzení skutku je však podstatné zhodnocení povahy vyplácených kompenzačních bonusů. V případě kompenzačních bonusů platí, že tyto jsou vypláceny jako podpora pro podnikatele – OSVČ, společníky v s. r. o. a osoby vykonávající práci na základě dohody o pracích konaných mimo pracovní poměry – zasažené epidemií koronaviru. Tato podpora pro podnikatele, respektive kompenzace některých hospodářských následků, byla přijata jak zákonem č. 159/2020 Sb., tak rovněž i zákonem č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, či zákonem č. 519/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2022. Zákony o kompenzačním bonusu shodně uvádí, že „*subjekt kompenzačního bonusu je daňovým subjektem*“, „*kompenzační bonus se spravuje jako daň podle daňového řádu*“ a zároveň, že „*kompenzační bonus je vratkou daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti*“, „*správcem kompenzačního bonusu je finanční úřad místně příslušný ke správě daně z příjmů daňového subjektu, který podal žádost o kompenzační bonus*“. Dle uvedených zákonů se jedná tedy o daňový bonus na kompenzaci některých hospodářských následků bezprostředně souvisejících s omezením nebo zákazem podnikatelské činnosti v důsledku opatření přijatých orgány státní správy k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19.

- 11 Kompenzační bonus je daňovým bonusem, v souvislosti s tím je proto třeba poukázat na ustanovení § 240 trestního zákoníku. Pokud jde tedy o trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku, tohoto se v prvním odstavci dopustí, kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb. V případě trestného činu podle § 240 trestního zákoníku jde tedy o specifickou formu podvodného jednání vůči institucím, které daně (či jiné povinné platby) spravují. Trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku je přitom ve vztahu speciality k trestnému činu podvodu podle § 209 trestního zákoníku.
- 12 K naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu podle § 240 trestního zákoníku tedy dojde pokud pachatel úmyslně ve větším rozsahu buď zkrátí uvedené povinné platby (zkrácením se přitom rozumí jakékoliv úmyslné jednání pachatele, spojené s předstíráním, zkreslováním nebo zatajováním skutečností významných pro stanovení povinnosti k takové povinné platbě, v důsledku kterého je tato poplatníkovi vyměřena v nižší výměře než by měla být nebo k jejímu vyměření vůbec nedojde) případně vyláká výhodu, což je jakékoliv úmyslné předstírání skutečností zakládajících povinnost státu, nebo jiného příjemce takové povinné platby, poskytnout peněžité plnění subjektu, jenž ve skutečnosti nemá na takové plnění nárok, a to bez ohledu na to, zda takový subjekt sám je či není poplatníkem nebo plátcem povinné platby, ve vztahu k níž je uplatňován požadavek na poskytnutí daného plnění. Vylákání daňové výhody tedy spočívá v jednání pachatele, který předstírá, že stát má vůči němu povinnost poskytnout plnění, například vrátit přeplatek na dani, ačkoliv tuto povinnost stát nemá.
- 13 Pachatelem trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku může být nejen subjekt daně, ale kdokoli – fyzická i právnická osoba, kdo svým úmyslným jednáním způsobí, že zákonná daň nebyla jemu nebo i jinému subjektu vyměřena buď vůbec, anebo ne v zákonné míře, a daň tak byla zkrácena ve větším rozsahu, anebo byla v tomto rozsahu vylákána výhoda na dani nebo jiné povinné platbě, popř. větší rozsah činil jejich součet. Pachatelem tohoto trestného činu může být tedy i osoba fyzická nebo právnická, která jen předstírá, že je subjektem příslušné povinné platby, ačkoli ve skutečnosti daňovým subjektem (plátcem nebo poplatníkem) vůbec není, a tím finguje i povinnost státu k vrácení platby, tedy daňové výhody.
- 14 Lze tedy shrnout, že kompenzační bonus je dle zákona č. 159/2020 Sb. koncipován jako bonus daňový. Příslušný daňový subjekt podává žádost o vyplacení tohoto daňového bonusu u místně příslušného správce daně. V případě, že ve své žádosti tento daňový subjekt uvede vědomě nepravdivé skutečnosti v úmyslu získat plnění, na které nemá nárok, tedy předstírá, že stát má vůči němu povinnost poskytnout plnění (tedy obdobně jako například při podání daňového přiznání k dani z přidané hodnoty), v tomto případě ve formě kompenzačního bonusu, ačkoli tuto povinnost stát nemá, a činí tak ve větším rozsahu, naplní tím pachatel znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 240 trestního zákoníku, neboť tímto vylákal výhodu na dani. Vzhledem k tomu, že pachatelem tohoto trestného činu může být kdokoli, tedy nejenom příslušný daňový subjekt, naplní znaky uvedeného trestného činu i osoba, která ve skutečnosti daňovým subjektem není a tuto skutečnost jen předstírá. S ohledem na to, že trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku je ve vztahu speciality k obecnému podvodu podle § 209 trestního zákoníku, je třeba vylákání kompenzačních bonusů posuzovat jako trestný čin podle § 240 trestního zákoníku.

- 15 Dále lze odkázat na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2023, sp. zn. Tpjn 300/2022. V tomto stanovisku se Nejvyšší soud problematikou zneužití kompenzačních bonusů podrobně zabýval, přičemž shodně došel k výše uvedeným názorům.
- 16 Z posuzované trestní věci dále vyplývá, že obviněný měl vylákat vyplacení kompenzačních bonusů v celkové výši 44.500 Kč, tedy nemohl svým jednáním naplnit jeden z obligatorních znaků skutkové podstaty trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku, neboť nevylákal tuto výhodu ve větším rozsahu. Žalovaný skutek tedy nemůže být trestným činem a v souladu se zmíněným stanoviskem trestního kolegia Nejvyššího soudu lze říci, že trestní represe není v takovém případě namístě, přičemž se nabízí spíše postup podle zákona č. 280/2019 Sb., daňového řádu či podle zákona č. 250/2016 Sb., o některých přestupcích.
- 17 Uzavírám tedy, že rozsudkem Okresního soudu v Kolíně ze dne 9. 2. 2022, č. j. 3 T 165/2021-252, tak byl v důsledku nesprávného právního posouzení skutku porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 1 trestního řádu ve vztahu k ustanovení § 209 trestního zákoníku v neprospěch obviněného Mgr. R. Š., který byl v důsledku tohoto pochybení uznán vinným ze spáchání trestného činu, a to zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4. písm. c) trestního zákoníku a byl mu uložen peněžité trest, ačkoliv jím spáchaný skutek není trestným činem.
- 18 Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

- 19 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:
- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem Okresního soudu v Kolíně ze dne 9. 2. 2022, č. j. 3 T 165/2021-252, byl v neprospěch obviněného Mgr. R. Š. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 1 trestního řádu ve vztahu k ustanovení § 209 trestního zákoníku;
 - 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil rozsudek Okresního soudu v Kolíně ze dne 9. 2. 2022, č.j. 3 T 165/2021-252, v celém rozsahu, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;
 - 3) podle § 270 odst. 1 trestního řádu přikázal Okresnímu soudu v Kolíně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, případně postupoval podle § 271 odst. 1 trestního řádu.

Na vědomí:

- Nejvyšší státní zastupitelství
-ID DS-

- Krajské státní zastupitelství v Praze, ke sp. zn. KZZ 5025/2022
-ID DS-
- V kopii:
Obv. R. Š.